

PFAS? – inte i min släckare!

Ronneby-domen, Forsvarsmakten i Uppsala, 3M och andra breaking news om PFAS har under de senaste åren avlöst varandra och satt PFAS-ämnen på kartan. Det är numera känt av den stora allmänheten att dessa ämnen är eller kan vara förenade med stora miljö- och hälsorisker. I kombination med att de benämns "forever chemicals" för sin förmåga att inte kunna brytas ner i miljön. Trots detta går tyvärr utfasningsplaner och lagstiftning långsamt. Av förklarliga skäl, absolut. Men det är viktigt att vi som kan förändra gör det. NU.

"PFAS-ämnen är en grupp extremt effektiva ämnen som sedan länge haft en given plats i brandsläckningsskum för att få en hög klassning. Med ökande kunskap om ämnernas skadliga och långtgående effekter på samhället är det nu dags för brandskyddsbranschen att sätta ner foten och fasa ut dessa ämnen en gång för alla."

Vad är PFAS?

- En stor grupp på ca 5000 besläktade ämnen; "Per- och polyfluorerade alkylsubstanser"
- Bindningen mellan kol och fluor som dessa ämnen har är extremt stark vilket gör PFAS mycket stabila och svårnedbrytbara (persistenta).
- PFAS är de mest långlivade (persistenta) mänskligt tillverkade ämnen vi idag känner till.
- Många av ämnena är vattenlösliga och rörliga i mark vilket möjliggör stor spridning.
- PFAS brukar delas in i grupper baserat på sin struktur och sorteras bl.a. i lång- och kortkedjiga – båda dessa sorter har miljö- och hälsoskadliga effekter.
- PFAS förekommer inte naturligt i miljön utan alla PFAS-ämnen är framställda av människan.

Vilka är problemen?

- Flera PFAS har konstaterats ansamlas (bioackumuleras) i våra kroppar med toxiska effekter.
- Flera PFAS kan också biomagnifieras, det vill säga anrikas högre upp i näringskedjan.
- Flera PFAS har visat sig öka riskerna för cancer.
- Flera PFAS är reproduktionstoxiska och kan skada fostrets utveckling.
- Forskning pågår för att utröna misstänkta samband mellan PFAS och hormonstörningar.
- En del PFAS bryts inte ner alls medan andra bryts ner extremt långsamt till andra PFAS-ämnen.
- PFAS förorenar grund- och dricksvatten och det är ett stort och kostsamt problem.

"Utmaningar med persistenta ämnen är att de kommer att leva kvar i miljön länge även om vi slutar med dem idag, samt att koncentrationerna i miljön bara blir högre och högre vid fortsatta utsläpp. Det finns ingen tid att förlora!"

Vad gör samhälle och näringsliv åt detta?

- I näringslivet har man i takt med ny kunskap ersatt långkedjiga PFAS med kortkedjiga, men även dessa innebär liknande eller andra risker. Fluorfria alternativ har också tagits fram med varierande takt i olika branscher. I brandskyddsbranschen vill vi påstå att utfasningen gått ganska långsamt.
- På EU-nivå är ett flertal PFAS reglerade med förbud och nya regleringar är på gång, däribland en samlad reglering om alla PFAS med ett parallellt "snabbspår" som bara rör PFAS i brandskum.

Vad gör Presto åt detta?

- Vi fasar ut PFAS ur våra släckare i snabb takt. I de flesta miljöer förespråkar vi idag rena vattensläckare.

Vi har anslutit oss till Chemsecs viktiga initiativ; Corporate PFAS Movement

Att vi står bakom rörelsen innebär att Presto stödjer:

- Ett erkännande av att PFAS är ett stort hälso- och miljöproblem.
- Ett åtagande att avsluta all icke-essentiell användning av PFAS i produkter och leveranskedjor.
- En uppmaning till den kemiska industrin att lägga pengar på innovation och utveckla säkrare alternativ till PFAS för alla typer av produkter.
- En uppmaning till alla andra aktörer att gå med i detta åtagande och arbeta för en avveckling av PFAS i alla typer av konsumentprodukter.
- En uppmaning till beslutsfattare att reglera PFAS effektivt, utan möjlighet för tillverkare att helt enkelt byta ut en PFAS-kemikalier mot en oreglerad "kusin".

